

VEDLEGG 1

Taugbøl, Trond

Fra: Museth, Jon <jon.museth@nina.no>
Sendt: 22. oktober 2013 11:45
Til: Taugbøl, Trond
Kopi: Dervo, Børre
Emne: Kommentarer til FM i Hedmark sine vurderinger av utredningene av fisketurisme og fisk/bunndyr.

Til utbygger av Tolga kraftverk ved Trond Taugbøl

Viser til epost hvor dere ber oss som ansvarlige for fisketurismeutredningen og konsekvensvurderingen av deltema fisk/bunndyr i forbindelse med planene om bygging av Tolga kraftverk komme med kommentarer til spesifikke punkter i uttalelsen/innsigelsen til Fylkesmannen i Hedmark. Nedenfor finner du kort våre kommentarer til FM i Hedmark sine vurderinger av utredningene av fisketurisme og fisk/bunndyr som er gjennomført av NINA:

Fisketurisme:

Utbygger ønsker svar/kommentarer på følgende punkter i FMs uttalelse:

- s. 2, avsnitt om «Fisketurisme» under «Fylkesmannens vurdering av kunnskapsgrunnlaget». Her sier FM følgende. «*Fisketurismen i området har hatt en spesiell stor vekst siden KU ble gjort i 2010. FM mener derfor at søker burde lagt fram en oppdatert utredning som viser fisketurismens økonomiske betydning for området*».
- s. 8, 6. avsnitt. Her sier FM: «*FM vurderer derfor søkers utredning til å være svært konservativ i sin omtale av fisketurismens potensial i det aktuelle området*». Her bygger FM på siste, oppdaterte tall fra Fishspot (referert til på s. 8, avsnitt 5 og s. 12 avsnitt 5).
- s. 14, 2. avsnitt. Her sier FM: «*Til tross for at fisketurismens potensial ikke er fullt utnyttet i dag, har dennes ringvirkninger mer å si for lokalsamfunnet enn de inntektene en (kraft)utbygging vil gi til de berørte kommunene. Disse inntektene, og potensialet for utvikling, vil gå tapt om elva bygges ut*». s. 13. Her har FM laget sin egen konsekvenstabell i strid med fagutredernes vurderinger. «Fisketurisme» er skilt ut som eget tema og har fått stor negativ konsekvens for alle utbyggingsalternativer.

Våre kommentarer:

Innledningsvis vil vi informere om at NINA, etter ferdigstillingen av rapporten i 2011, er engasjert av Fishspot som konsulent for kartlegging av fiskernes bruk av området. Vi er også engasjert av Tolga-Vingelen Elveeierlag (Prosjektet Nasjonalt nettverk for fisketurisme) for gjennomføring av en markedsundersøkelse og spørreundersøkelse som beregner fiskernes forbruk. Dette har gitt oss en god og oppdatert status på utviklingen i det foreslåtte utbyggingsområdet spesielt og for Fishspot generelt. Vi holder fortsatt på med datainnsamling for 2013 sesongen, og våre analyser er derfor foreløpige.

Påstandene om at utredningen som ble gjennomført i 2011 sesongen (ikke 2010 som FM hevder) er utdatert, må stå for Fylkesmannen i Hedemarks regning. Utreder kan ikke se at det har kommet inn noe vesentlig nytt som skulle endre konklusjonene i vår rapport fra 2011. FM ser ut til å blande utviklingen i det planlagte utbyggingsområde og utviklingen generelt i

Fishspot. For å ta utbyggingsområdet først, var 2012 sesongen svært dårlig for fiskerne pga. svært mye vann i store deler av sesongen. Fiskekortsalget gikk noe ned, men inntektene ble opprettholdt pga. prisøkning og produktforbedringer. Sesongen 2013 har hatt en ytterligere liten nedgang. Årsaken til dette er redusert kortsalg pga. konkurranse fra andre områder i Fishspot og den økonomiske nedgangen i europa. Det er spesielt de utenlandske fiskerne som har sviktet, mens norske fiskere har økt noe. Utviklingen fra vår undersøkelse i 2011 og fram til i dag tyder på at prognosen vi laget for inntekter fra fisketurismen fram til 2030, kan virken noe optimistiske. Kjennskapen til markedet for øvrig og kunnskaper om hvordan Fishspot jobber med å utvikle organisasjonen, gjør imidlertid til at vi fortsatt tror at det største anslaget fortsatt er realistisk. Når det gjelder utviklingen i hele Fishspot, så har den vært formidabel. Den viktigste årsaken til dette er at Fishspot har fått tilført stadig nye kortområder. Utviklingen i de konkrete kortområdene er høyst variabel og det er nok like mange som har nedgang, som økning. I gjennomsnitt for alle kortområdene i Fishspot er det nok en svak vekst. Dette er også lagt til grunn i våre prognoser for Tolga i vår utredning.

Påstanden om at vår utredning er for konservativ når det gjelder dagens og framtidige inntekter fra Fisketurisme, må vel karakteriseres som direkte feil. Hvis de to siste årene legges til grunn, så har vi vært for optimistiske.

Påstanden om at inntektene fra fisketurisme vil være høyere enn inntektene fra kraftproduksjon, har vi liten forutsetning for å kommentere. Vi kjenner ikke godt nok til beregningene som er gjort for framtidige kraftinntekter. Det er svært liten sannsynlighet for at fisketurismen blir borte med en kraftutbygging. Begrunnelsen for dette er godt beskrevet i vår rapport.

Fisk/bunndyr:

Utbygger ønsker svar/kommentarer på følgende punkter i FMs uttalelse:

- s. 11, siste avsnitt. Her sier FM: «*FM har ingen tro på at utbygger i den foreliggende sak vil ha et tilfredsstillende fokus på de avbøtende tiltak som er lagt til grunn i utreders konsekvensutredning for bunndyr og fisk. FM er av den oppfatning at en konsesjon for utbygging vil gi svært store konsekvenser for bunndyr og fisk for alt. 3A og 3B og stor negativ konsekvens for alt. 2A og 2B*». I søknaden har utbygger lagt til grunn og understreket tydelig at avbøtende tiltak som foreslått av utreder, skal gjennomføres. Vi forutsetter at de foreslåtte tiltak er realistiske og gjennomførbare, og at utreder også er av den oppfatning i og med at konsekvenser er vurdert med tiltakene gjennomført. **Kommentar fra fagutreder?**

Våre kommentarer:

Kommentar: Fylkesmannen uttaler at de ikke har tro på at utbygger vil ha et tilfredsstillende fokus på avbøtende tiltak som er lagt til grunn for vårt alternativ 1 (se side 66 i utredningen) og konkluderer med at en utbygging vil gi svært store konsekvenser for bunndyr og fisk for alt. 3A og 3B og stor negativ konsekvens for alt. 2A og 2B. Vi regner med at Fylkesmannen da legger til grunn vårt alternativ 2 i konsekvensutredningen: “*Toveis fiskevandring forbi dam og oppstrøms vandring forbi tunnelutløp blir betydelig redusert ved at det bygges en konvensjonell dam med fiske-trapp for oppvandrende fisk og tunnelutløp uten spesielt fokus på å opprettgolde fiskevandring*”. Vi valgte å synliggjøre at graden av negative konsekvenser av en utbygging av Tolga kraftverk på fisk og bunndyr vil avhenge av om man benytter eksisterende

kunnskap og teknologi for bl.a. opprettholdelse av toveis fiskevandring forbi kraftverksinstallasjoner eller ikke. Dette forutsetter som beskrevet i vår utredning at disse problemstillingene gis høy prioritet ved planlegging, bygging og ved tiltaksorienterte etterundersøkelser. I søknaden har utbygger lagt til grunn og understreket tydelig at avbøtende tiltak som er foreslått i vår utredning skal gjennomføres. Vi mener dette fortsatt er fullt mulig å oppnå og har ikke endret våre konklusjoner etter å ha lest Fylkesmannens uttalelse. Vi tar som utgangspunkt at krav om avbøtende tiltak og deres funksjonsgrad forankres i konsesjonsvilkårene ved en eventuell utbygging.

Med hilsen

Børre K. Dervo og Jon Museth,
NINA

VEDLEGG 2

Taugbøl, Trond

Fra: Udnæs, Hans Christian
Sendt: 9. desember 2013 14:57
Til: Taugbøl, Trond
Emne: Tolga kraftverk og påvirkning på isforhold

GLB er forespurt av utbygger om å gjøre en nærmere vurdering av isforholdene i forbindelse med utbygging av Tolga kraftverk.

Vurderingen er foretatt etter samtale med Ånund Kvambekk i NVE, sammenligning med søknad for Nedre Otta og egen vurdering i GLB.

GLB er enig i konklusjonene i den foreliggende KU Isforhold og lokalklima:

- Oppstrøms dam: Roligere vannstrøm, hurtigere avkjøling og i hovedsak stabilt isdekke (unntatt i en sone ved inntak)
- Mellom dam og utløp: Liten og stabil vannføring vil medføre raskere avkjøling av vannet og dermed raskere dannelse av isdekke. Det blir mindre åpne vannflater og mindre forekomst av frostrøyk. Raskere isdannelse vil gi mindre fare for bunnisproblematikk. Eventuelle isdammer vil bli mindre og konsekvensen av isganger dermed mindre enn før. Det blir altså mer stabile isforhold på denne strekningen i forhold til dagens situasjon.
- Nedstrøms utløp: Økt vannmengde, marginalt høyere temperatur og mer turbulens vil føre til at elva vil være åpen ved utløpsstedet og et lite stykke nedstrøms.

KU presiserer ikke nærmere hvor lang strekning med åpen råk det vil være nedstrøms utløpet, og vi har gjort en vurdering av dette. Basert på erfaringer fra andre lignende tilfeller, anslås dette området til normalt å være i underkant av 1 km. Det vil være store variasjoner med ulike værforhold, og variasjon innenfor intervallet 0,3 til 2 km kan ikke utelukkes. Ved B-alternativet (ca. 1 km ovenfor Eidsfossen), er det lite sannsynlig at isforholdene nedenfor Eidsfossen blir påvirket. Fossen vil ytterligere bidra til å normalisere temperaturen slik at isforholdene nedstrøms ikke forventes å bli påvirket.

Med vennlig hilsen

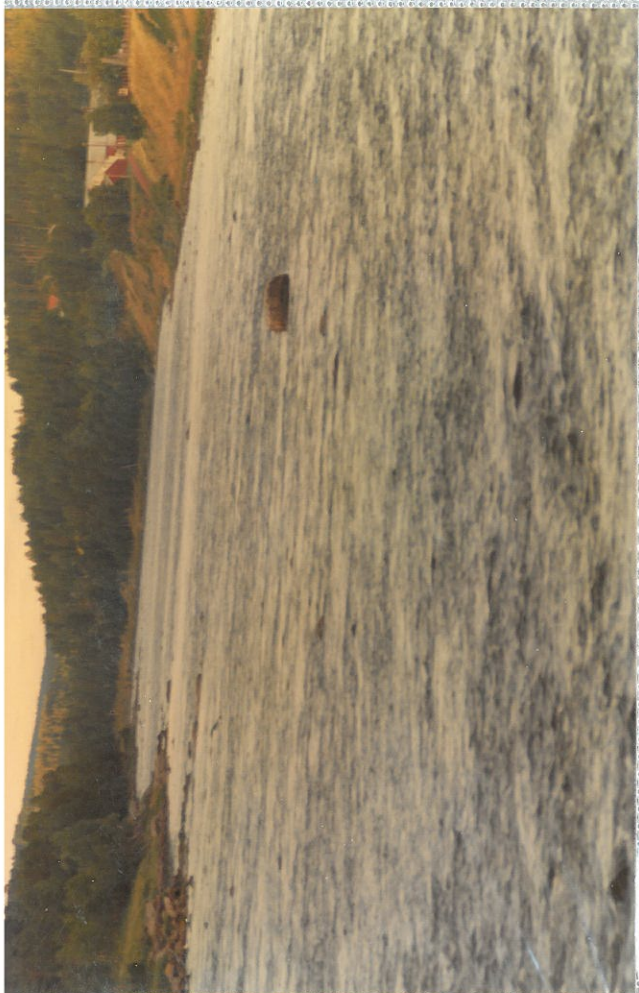
Hans-Christian Udnæs | Avdelingsleder
Avd. Vassdragsdrift
Glommens og Laagens Brukseierforening
Mobil: 951 94 612 | hcu@glb.no
www.glb.no

VEDLEGG 3

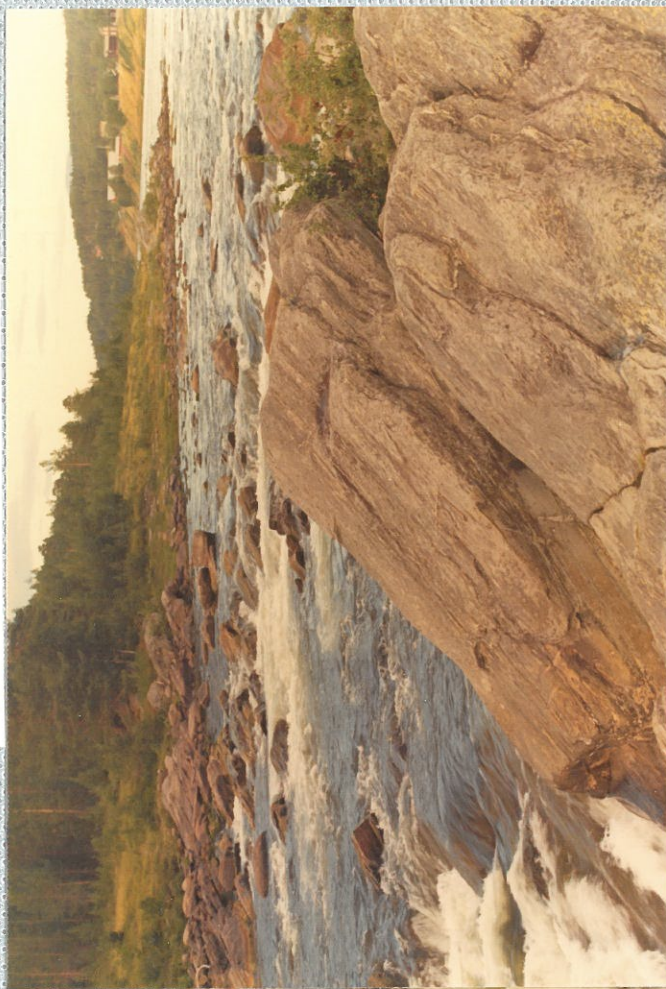
14

Fra Eidsfossens syd-
side under bu

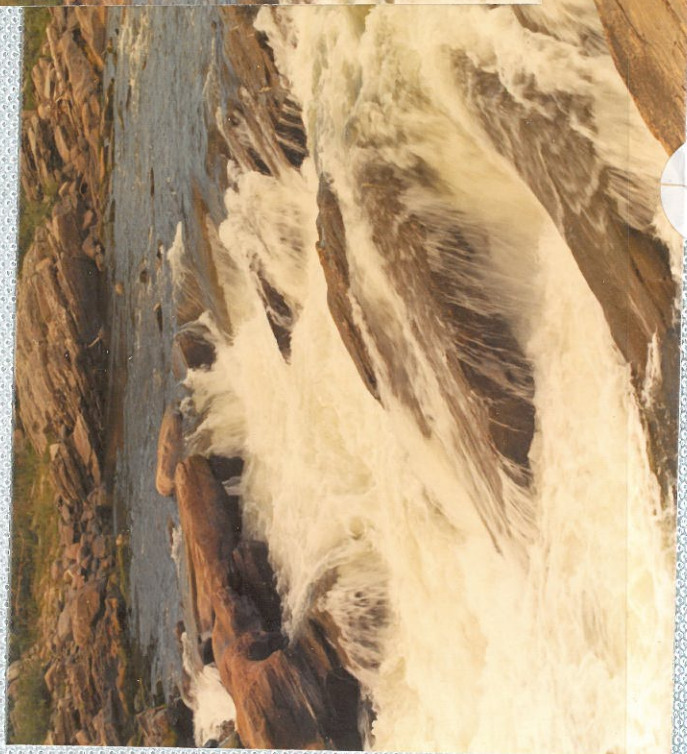
13

Fra Eidsfossens syd-
side under bu

15

Fra Eidsfossens øvre
del

Bilde 13 er tatt med ståsted ved Eidfossen og oppover mot Eid-gårdene, 21.08.1975.
Vannføring: 9,5 m³/s